

REDACȚIA

Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL

pentru Austro-Ungaria:
 pe un an ..... 20 cor
 pe 6 luni ..... 10 cor
 pe 3 luni ..... 5 cor
 pe o lună ..... 2 cor
 în afară de Duminică pe an 4 cor.
 pentru România și străinătate pe an
 40 franci

Manuscrisurile se însoțesc cu...

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

INSTRUCȚIUNI

Se un cu garanțiu...
 Se un cu garanțiu...
 Se un cu garanțiu...

Stăți abonamentele...
 Stăți abonamentele...

Se un cu garanțiu...
 Se un cu garanțiu...

Se un cu garanțiu...
 Se un cu garanțiu...

Biruințele recente.

Rugatu ne-am lui D-zeu și Cel prea
 milostiv a ascultat glasul rugii noastre.

Inspirați de o însuflețire divină ne-am în-
 ceput campania de alegeri și ce pot face Ara-
 dani, poate admira întreaga lume româ-
 nească. Străinilor le-am arătat, cine suntem,
 ce ar alor noștri, ce putem săvârși. Trei cer-
 cari ale comitatului nostru sunt reprezentate
 prin deputați români: d-nii *Dr. I. Suci*,
Dr. St. C. Pop și *directorul jurnalului no-*
stru: Ioan Russu-Șirianu, ear la viitoarele
 alegeri cei din Radna și Iosășel cu ori-ce
 priceput vor să-și aibă și ei deputați cu pro-
 gram național român. Și dacă au fost
 cândva momente înălțătoare în uniformă-ne
 istorică ciscarpatină, istoricul cu mintea-î
 înțeleaptă va găsi, de bună seamă deosebit
 de importante aceste biruinți electorale ale
 noastre, ear politicianul le va afla din toate
 punctele de vedere instructive. Intre ele în-
 deosebit ultima biruință va pune la dispo-
 ziție chiar norme de conduită în politica
 românească.

Genesa biruințelor acestora e nițel mai
 veche, decât proclamarea activității parla-
 mentare la noi.

Înțelegând cu atât de mare dosă de
 dreptate frunzașii noștri, că deșteptarea po-
 porului nostru trebuie făcută de jos în sus,
 tabloul campaniei parlamentare s'a început
 la noi prin o serie de frumoase, interesante
 mozaicuri, prin lupte la alegerile comunale
 și cele comitatense. S'au purtat lupte înver-
 șinate, cari din punct de vedere al tacticei
 au meritat, să fie cunoscute de noi toți, cei

de dincoace; ca atare jurnalul nostru le-a
 și prezentat publicului românesc.

Vălul, ce acoperea ochii Românilor fu
 rupt, bruma pieri din câmpul de senti-
 mente al inimelor, alungată de razele rede-
 șteptătoare ale soarelui cel nou, ce se ivise
 pe orizont. Incetul cu incetul se trezi dorul
 românesc în inimile înstrăinate în urma în-
 țelirii ogorului nostru politic prin pasivitate.
 Ogorul l-am destelenit, ca după sămănarea
 grîului cel roditor să putem aștepta o recoltă
 mănoasă. Când s'a hotărît, ca să intrăm și
 noi în luptă, mai aveam de uscat numai
 niște bălți și mocirle, ce până acum să în-
 căpătinaseră față de străduințele noastre.
 Și... osana întru cei de sus... lucrul și-a
 avut spor binecuvântat; roada a fost îmbel-
 sugată.

Azi, când cu drag putem privi mănoasa
 recoltă, vedem, c'are dreptul proverbul: Cum
 vei ara, așa vei sămăna.

Lupta a fost luptă de titan, cu atât
 mai strălucită însă biruința.

Așteptatu-s'a cineva — puț cazul, că
 nu cunoaște străduințele noastre = că du-
 pă-ce atâtea cercuri neașe românești
 românești nu le-am putut recăștiga, aștep-
 tatu-s'a, repet la strălucita victorie, ce Vineri
 a raportat-o directorul ziarului nostru în
 Chișineu față de guvernamentalul Csukay?
 Una din cele mai ideale biruinți! Românii
 din cercul Chișineului pot fi mândri de așa
 frumoasă învingere. S-apoi să fi văzut atâta
 chiu și cânt, bubuit de treascuri etc., să fi
 fost martor la așa însuflețire!

Inregistratorul obiectiv al acestor biru-
 ințe electorale în mod necesar va trebui să
 ajungă la convingerea și să și-o însemne,

ca și macesimă în luptele noastre politice:
 a) *deșteaptă po-popul bun acesta și vrednic,*
atunci totdeauna va va fi cu tine; b) *Ara-*
danii în campania electorală și-au făcut
datoria (M.)

Deputații noștri. Campania electorală
 pornită de noi în urma decisului dela confe-
 rința din Sibiu s'a terminat având în consi-
 derație împrejurări, cari au domnit în decur-
 sul acestei campanii, în mod strălucit. Iată-ne
 deputații: *Dr. Ioan Suci* (Boroșineu), *V. Da-*
mian (Baia-de-Criș), *Dr. T. Mihali* (Ileanda-
 mare), *Dr. A. Novac* (Sasca-m.), *Dr. St. C. Pop*
(Șiria), *Dr. A. Vlad* (Orăștie), *Ioan Russu-Și-*
rianu (Chișineu), *Dr. Nicolae Comșa* (Cristian).
 În Cehul-Silvaniei va fi balotagiu între dl G.
 Pop de Băsești și baronul Bornemissa.

Kossuth Ferencz în Viena.

Duminică înainte de amiaz a fost Kossuth
 Ferencz în audiență la regele. Faptul acesta
 îl comentează foile maghiare aducând mari
 elogii casei domnitoare, că în fine i-a înțe-
 les, eu aș zice, a fost silită să-i înțeleagă pe
 Unguri. Kossuth natural a predat M. Sale
 dorințele opoziției coalitate, cari vreau inde-
 pendența Ungariei, uniunea personală, ceea
 ce nu de greu le cade și peste tot vor voi
 să o impede cei dela Viena. Iată unde
 duce o politică mioapă!

Reviste politice. „*Patres conscripti*“ pu-
 rurea ne dau sfaturi, căci, vezi Doamne, cei ac-
 tiviști au apucat pe căi lăaturalnice, adică ei nu
 știu sta acasă, nu știu să lase poporul în prada
 străinilor, că ei îndeamnă poporul, să nu se lase
 sedus de banii demonului. Fînd însă activiști
 atât de păcătoși poporul s'a rășbumat alegând
 și naționaliști pentru dieta țării. Mare păcat!
 Un avocat român să lumineze poporul!? Aceasta e
 trădare! Foile pasiviștilor au fost foc și pară pe

ULRICH OMORÎTORUL.

(LEGENDĂ GERMANĂ).

De zeci de ani o lume 'ntreagă geme
 Și de durere plânge chiar și Rinul,
 De când grozavul Ulrich, Palatinul,
 Urcat-a tronul plin de scumpe steme:
 Supușii plâng și-o lume 'ntreagă-l teme,—
 Că-i foc de crud.

Pe chipul lui nici n'a lucit vr'o dată
 A zîmbetului și-a blîndeții rază,
 Spre pradă și omor stă 'n veci de pază,
 Nici un străin în juru-i nu s'arată
 Că-l iea pe loc cea moarte ne'ndurată,
 Pe cât aud.

În luptă-i leu, și dus e svonu'n țară,
 Că el nebiruit e totdeauna,
 Că sfarmă tot și muge ca furtuna,
 Când sângerous s'asvârle ca o fiară
 Și prin dușmani împarte foc și pară
 Și morți destui.

Dar într'o zi — așa povestea spune —
 Voind puterea'n lume să-și arate,
 Serbări dădu mărețe și bogate
 ..Și se grăbiră craii să s'adune
 Și petrecură mult ca'n zile bune,
 La Curtea lui.

Și-a opta zi pofti să se măsoare
 Cu el în luptă dreaptă ori-și-cine:
 Veniră craii, dar nu le merse bine,
 Că jos din șea, ca penele ușoare

Îi prăvăli cu lancea-i lucitoare,
 La întâiul zbor.

Și se 'nsera, și sta să se sfârșască
 Cea luptă ce 'ncepuse dimineța:
 Izbând'asa n'avuse'n toată viața
 Vre-un craiu, ca'n luptă dreaptă să
 [trîntească.
 Atâți viteji, ce stau să se mândrească
 Cu faima lor.

Și acum simți și Ulrich bucurie:
 Că-i cel mai brav! — strigase adunarea,
 Cu-a lui izbânzi să 'ncheie vru serbarea!
 Iși și chemase paju'n grab'să vie,
 Ca să-i ridice greaua armărie,
 Ca'n foc arzând.

Și crainicul acuma se gătește,
 Sfirșitul astei lupte să-l vestească,
 Toți craii-au și pornit să fericească
 Pe 'nvingător, când iată'n trap sosește
 Un nou venit, și'n mijloc drept s'oprește, —
 Să lupte vrînd.

În fier călit încinsă-i a lui față
 Și'n zale lucii trupul i-se îndoiaie.
 Pe coifu-i greu, de pene cade-o ploaie,
 Și stă nepăsător și se resfață
 De uimirea tutulor, și par'că'n viață
 Tot mândru-a stat.

— „Tîrziu veniși să te măsoari cu mine,
 Viteze craiu, din plaiuri ne aflate?...
 Ei bine, iată, te primesc, fîrtate!..“

„Infige-te pe șea ș'ați'n-te bine!“ —
 Și Ulrich, crunt rîzînd, în goană bine,
 Ca un turbat.

Un zîngăt surd... Și lancea-i tîndări
 [zboară.
 De furie răcnește cavalerul,
 Iși zvîrle lancea ruptă, scoțînd fierul,
 Și zîngăt surd rîsun'a doua oară;
 Ș'uimiți sunt toți.

Că la pămînt întins e Palatinul!..
 Iar craiul ce-l'a'nvins, stă de-l privește:
 — „Viteze Ulrich mîndru-i glăsuște,
 Jos la pămînt și'nghite-acum veninul!“
 Să biruești nu te-a lăsat destinul,
 Că, vezi, nu poți! — “

Și, făr' să mai arunce o privire
 Pornește'n trap și nevăzut se face...
 Mirată'n jur, mulțimea toată tace,
 Și toți sunt prinși de frică și uimire,
 Că Ulric cel puternic peste fire
 Stă'n praf culcat...

Dar, înecat de furie'ncet s'ardică
 Infrîntul craiu și, crunt spumînd, se jură,
 Să nu mai puie pîne 'n a lui gură,
 Pân'ce, tăiat, n'o ține strîns de chică
 Cel cap al craiului ce făr' de frică
 La rușinat!..

Și n'apucă să mîntuie cuvîntul,
 Că'n fug'abia suflînd un om sosește:
 — „Mărețe craiu, cel-ce te-an'vins, privește,

activiști pentru procedura aceasta. Să le facem însă o mică observare. Avem lipsă de păreri contrare, ca astfel mai tare să ne putem valida și dacă după cele spuse de „Telegraful Român” în articolul „For legal” vor câncoti și mai departe ie recomandăm un lucru, anume să-și schimbe foile în reviste politice cu scopul de a discuta chestiunea politică din punct de vedere teoretic și al formalității, ceea-ce a făcut de altfel și până acum, ne aducând alt folos neamului, Noi? Vom păcătuși și mai departe. Ce păcate frumoase și binefăcătoare!

Tisza va obstrua. Lui Tisza nu-i place de Andrassy, ear lui Andrassy de Tisza. De-aceea e decis Tisza să facă opoziție și se vorbește, că chiar de s'ar compune un guvern liberal, Tisza și cu mai mulți, decât are Bánffy va încerca să vadă, ce bine e a fi opoziție. Ear dacă la constituirea camerei deputatul Madarász Jozsef ar declara nevalabilă hotărîrea din 18 Novembre, el și ai săi cu obstrucție tehnică vor cerca să împedecă constituirea dietii.

Și noi suntem!

Încă nu s'au liniștit pasiunile! Valurile mari, produse de agitarea sufletească în decursul alegerilor nu s'au așezat! În toată țara ziarele maghiare cântă osana, să bucură că va fi pe placul lor!

În Viena, zic foile maghiare, e mare surprinderea, că partidul Kossuth au eșit învingător, că ideile independiste au ocupat teren așa de vast, încât azi a le învinge e cu neputință, ear a le potoli ar trebui să curgă șiroaie de sânge!

Noi nu credem foilor maghiare, nu credem la surprinderi neplăcute, la evenimente neașteptate, căci ori cum, presupunem în cei dela Viena nu pic de prevedere, un pic de minte sănătoasă, întocmai pe cum și atențiune față de desvoltarea lucrurilor din Ungaria.

Că la Viena au fost impresionați neplăcut, o credem, o admitem, dar, că ar fi fost surprinși negăm!

Nu putea să fie surprindere rezultatul alegerilor, când să știe, că persoana regelui,

imnul casei domnitoare, persoanele din jurul monarhului nu erau cruțate, ci atacate în modul cel mai vrednic de cei-ce s'arătou plini de spiritul din patruzeci și opt!

Era cunoscut în Viena, pe cum în țară, că partidul liberal are același scop ca cel kossuthist. Doară publice le spuneau aceste ministrii Majestății Sale, așa că neorientare și neștiință în această chestie nu să poate admite, căci aceasta ar fi insultă! Să știa că are să se întâmple ceea-ce s'a întâmplat, numai nu s'a crezut, că are fie așa în grabă!

Educațiunea, spiritul public, toate împregiurările exploatate în interesul maghiarismului e cu neputință să nu fi fost observate în Viena și e cu neputință să nu fi fost pregătiți la aceasta lovitură, să o chie-măm așa! Numai evenimentele s'au precipitat împinse și pregătite probabil de aceia, cari păreau mai moderați, dar în adâncul inimei lor și ei ardeau de dorurile, care se îmbulzeau în inima colegilor patruzeci și optiști!

Ziarele maghiare au raportat unele, cari erau menite a ne potența convingerea, că în Viena noi nici, că suntem considerați, și că Maghiarilor s'a dat voie liberă să facă cu noi ce voesc, ear legea despre egală îndreptățire a naționalităților nici au fost siliți a o observa, a fost literă moartă.

Multe abuzuri și multe călcăci de lege s'au comis, și toate în conta noastră!

Piângerile noastre la tron nu au ajuns, și azi nu suntem considerați în sferele înalte, unde să fac toate combinațiunile posibile imaginabile, și la urmă să trezesc cu mari decepțiuni, cari apoi voiesc a le imputa unuia s'au altuia, în loc ca să zică «Mea culpa»! și nu să coboară să ne vadă, să ne întrebe, ce ne doare, să ne șteargă lacrimile, să ușoreze traiul greu!

Nu suntem băgați în seamă, cu toate că și noi suntem în această țară un număr destul de mare, cu toate că am apărut, țara, am vărsat șiroaie de sânge, pentru tron stând și-am dus armele țării și dinastiei la biruință. Lacrimi nu mai avem, averea ni-o duc, sângele în tot minutul e gata să ni-l

vărsăm de nou, și totuși, pare că noi suntem! Și totuși, dați uitării, desconsrați, batjocoriți noi suntem! Veni-va timp când apăsătorul are să-ne ceară sprigin noi cum vom răspunde? . . .

Noi ne vom interesa și în viitor soartea poporului nostru român și de bustarea patriei noastre, prin ce vom aduce că și noi suntem un popor vrednic de stare mai bună!

Succesele noastre au fost foarte frumoase, deși nu am eșit cu isbândă în locurile unde am candidat naționaliști, un ziar speriat, de rezultatul produs masele poporului și cei străini de neamul nostru, au reflectat, că în viitor se va în sistemul să reintrăm în pasivitate! Ce aduce ziua de mâne nu știu, dar un lucru are să ne mângăie, că de s'ar, îndeplinirea năzuirilor, învingerea și opinia sănătoasă țării întregi are să fie pe lângă noi, și în lipsa puterii brutale s'ar demasca ea în pe sine. Avem însă speranță bazată, lupta aceasta ce s'a desvoltat, are să ducă la învingere, căci va peri lumea, dreptatea rămâne!

Momentele mari, în cari se vede, că stată, cine suntem, nu ne-au găsit nici o bolnavă societatea. Ghimpi sunt; dar rose sălbatică putem face prin cultivare națională, prin organizație serioasă treburi bune putem arăta, că și noi suntem.

Nu caute nimeni prilej mai fericit a face bilanțul sufletesc al poporului nostru ca și prezenta campanie electorală. Nu banii, cu inimă și gând curat ne-am apiat la alegeri de sufletul ospital de bune al poporului: poporul, unde i-am vădit cine suntem, unde i-am deschis ochii și teștit ne-a înțeles și bucuros ne-a dat, ce am cerut dela el: ne-a dat nouă viața sa. A trebuit să-i spunem însă, cine suntem. Eată cheia succeselor campaniei noastre electorale și a nesucceselor ei. Și 'n momentul acesta în timpul ăsta de tranziție depeștrii nostri și cu ei poporul nostru de o parte de altă concetățenii nostri și străinătatea curioasă s'au convins, că: și noi suntem!

Rănit, colo, măsoară acum pământul,
Trîntit de cal, când luat-și-a avântul
Și-i colo'n crâng!...

— „Cinci mii de galbeni ai!...” — și'n
fuga mare
Se îndreaptă către crâng, grăind cu fală,
Grozavul Ulrich: „Da-voiu crunt năvală
Spre el acum și fără de cruțare
Capu-o să-i taiu!... Pe cel plin de 'ngâmfare,
Am să-l întrîng!...”

El zice și aruncă cu tărie
Spre 'nvingător, ce jos acuma zace;
— „Oh, da, gemu rănitul, n'am ce-ți face!...
O văd doar toți, dar spun ca să se știe,
Că răzbunare-ți cer în veșnicie,
Ucis de sunt!...”

Dar n'apucă sârmanul să sfîrșească,
Ca Ulrich dintr'odată capu-i tae,
Cu ochii plini de-a furiei văpaie:
— „Aicia jur — strigă — să se zidească
Un schit măret, cum n'o să se găsească
P'acest pământ!”

„Și temelie acest stârv l-oiu pune!...”
Și, crunt rîzînd, îl bate cu piciorul...
Pe toți cutremuratu-i-a fiorrul,
Spre cer ridică ei priviri nebune
Ș'un cap tăiat zăresc spre soare-apune,
Grozav rînjind...

Trecut-au ani d'atuncia mulți, și schitul
E gata tot și sus își înalță fruntea,

Și norii stau supt el plecați ca puntea
Și zidul lui mai tare i, ca granitul:
Și mult va ține, mult, cât nesfirșitul,
Mereu trăind.

Plin de mândrie Ulrich îl privește:
— „O, de-aș trăi cât el! — își zice 'n sine.
Grăi, și'n vis, în noaptea care vine:
— „Da, vei trăi”, o voce-i glăsuște,
Cât schitul tău!... Și viața-ți se sfîrșește,
Când jos l-or da!” —

În veselie mare se deșteaptă
Grozavul craiu: „trăi voi pe vecie” —
Își zice el — dar fără, biet, să știe,
Că viața ce de-acuma vai, l'asteaptă,
Răsplata fi va groaznică și dreaptă,
Ce-o căpăta.

Că, vezi, d'atunci trecut-au ani sute,
Bătrân e Ulrich; viața-i e povară:
Vecinii nu-l mai tem, și-ar vrea să piară,
Căci vitejie, fală-i sunt trecute
Și faima lui și glori-as pierdute
De veci, v'o spu!

Ș'un prunc îl poate-acum da jos în luptă.
Zădărnice moartea lui acuma-și chiamă,
Că viața lui e numai lungă teamă,
Ba chiar vasalii, fața lui cea suptă
Rid când o văd și moartea nu se 'nfruptă
Din viața lui.

Chemat-a meșteri iscusiti în toate
Și-a juruit tot aerul din ladă,

De vor putea, ca jos să dea grămadă
Acel schit... Dar în zadar, căci mi
gloa
De meșteri se căznesc, și nu se poate
Da schitul jos.

Și tremură de jale cruntă craiul,
Și 'n jetul lui se 'nneacă 'n grea mână
În jurul lui e jale, pustiire,
De curtezan pierit-a 'ntreg alaiul,
Și numai el, sârmanu-și duce traiul,
De chinuri ros.

Dar într'o sară trist un om s'arată
Și zice craiului, de poate să-i vorbească
— „O, Ulrich, vreau — porni să glă
iască
De viața-ți să te scap, de-mi dai pe
Comoara ta de bani nenumărată!
O vrei, ori nu?”

Uimit se scoală craiul și-i vorbește
— „Tu pari plapând, putea-vei fi în
Să faci tot ce-o 'ntreagă lume mare
N'a săvârșit?... Dar, iată, vin', prin
Grozavul schit ce 'n lun'acum lucesc
Să-l dai jos tu?”

— De pot sau nu pot, ce-o să-ți pese
Grăi străinul — și din sânu-i scoate
Un sac cu praf. Il vezi?... de vrei, se po
Ca pentru fiecare sac să-mi dai tu
De aur unul, și-apoi pentru vecie,
Dobor cel schit...

Și după-ace în decurs de decenii nu s'a auzit glas român în politica activă dela noi, în sesiunea parlamentară, ce se va deschide, fiindu-ne acolo deputații dovedim, că ori când vrem și ori și unde vrem: și noi suntem!

Neputând răspunde separat numărșilor prietenilor care m'au felicitat cu privilegiul alegerii dela Chișineu, îi rog pe aceștia să primească sincerile mele mulțumiri.

Arad, 12 Febr. 1905. I. Russu Șirianu.

Iubileul ziaristicii române ciscarpatine.

Mare zi pentru ori-ce ziaristică românească!

Ori-ce bransă de activitate își are corporațiunile sale: ori-unde există, cum s'ar face, un sindicat, al celor, ce au aceeași ocupațiune.

Asta e un lucru de tot firesc, în urma ocupației, în urma constituției intelectuale analoage, în urma înclinărilor și aplicațiunilor dezvoltate prin forța necesarmente impunătoare a ocupației zilnice, grupuri de oameni găsim în societatea noastră de azi, grupuri cu egale idealuri, cu mai mult sau mai puțin acelaș cerc și sferă de cunoștințe și opinii, cu aceeași pasiune și nevoi. Și dacă unde-va să simte astă trebuință, la noi se impune.

Ne trebuie un sindicat al ziaristilor români ciscarpatini. S'ar evita în chipul acesta discuții și deosebiri de păreri inutile și discuțiile acestea s'ar tracta în societatea, respective ședințele societății speciale și nu în largul mării publicului românesc.

Ar isvorî din un așa sindicat nespuse multe lucruri bune; dar despre altă chestie e aici vorba.

Ori cât de precară e situația ziaristilor români de dincoace de munți, ori-cât de risipiți sunt cei aruncați prin colțuri românești, ca jertfiindu-ae pentru neam să lă-

țească cultura și să susțină românimea și 'n cele mai ascuse cătune ale acestei rețea, ce se chiamă poporul românesc, unde prin fiecare gaură caută dușmanii să se vire să-l dărăbuiască, o atmosferă comună îi nutrește, idei comune le stăpânesc mintea ear inima vibrează la aceeași acorduri. Ca atare să nu se creadă, că hiperbolizez, când vreau să vorbesc de un posibil iubileu al ziaristicii noastre.

Căci iată, din clasa asta atât de precară situată a fost invitat ieri de cercul Chișineului cu mare majoritate, ca să-l reprezinte în dieta țării, colegul nostru, dl Ioan Russu-Șirianu.

La alte neamuri mai bine situate ziarul e putere, dinaintea căreia se 'nchină regii, principi, împărații și puternicii miniștrii. La noi cei de dincoace treapta cea mai înaltă între noi a suit-o în improjurările sociale, directrul ziarului nostru: dl Russu-Șirianu. Și faptul asta înseamnă foarte mult!

Românii din cercul electoral al Chișineului au adus cea mai plăcută ofrandă ziaristicii noastre, când au ales de deputat de tal pe confratele nostru dl Russu-Șirianu.

E semnul vremii pentru noi ziaristii români acest fapt. Ca atare cu tot dreptul alegerea colegului dl Russu-Șirianu trebuie de noi iubilată: iubileu al nostru, al ziaristicii, dar peste tot al neamului românesc, nu numai din punctul de vedere, că e una din cele mai înălțătoare biruințe din campania noastră electorală, dar și din faptul, că s'a înțeles *adevărată importanța a ziaristicii noastre.*

ELECTORALE.

Cercul electoral Bega Szt. György (cm. Torontal).

Cauzele căderii par. U. Petrovici la alegerea de deputat.

(Urmare și fino.)

Tot asemenea și din Toracul-mare, — afară de antistia comunală, preot Marius Tempea (papa Măriuță cum îi zic oamenii) care la banchetul lui Pap Géza a zis, că comite păcat strigător la cer, cel-ce nu votează pentru Pap Géza, în vecii

Necrezător e craiul, dar se pleacă:
Na, ține cheia mea, și 'n grabă du-te,
Iea saci de aur zeci și miș și sute,
Numai amarul vieții, vai, să-mi treacă,
Să mă mai bucur doar și eu o leacă,
Murind tihnit!... —

A zis, și ca prin vis străinul pierce,
Și 'n hohot lung de ris zburnește afară...
Și 'n noaptea-aceia chiar vecinii aflare,
Că 'n pivniță 'n castel, în grea tăcere,
Un om necunoscut și'adun'ăvere,
În saci, grăbit.

Și tot atunci la schit îl și zăriră
Cum grămădea la saci supt temelie;
Și nopți trecură așa, și, când să vie
A șaptea noapte, muniții tresăriră
Și tremur lung scânteile țîșniră,
Din vechiul schit.

Un tunet prelungit prin văi răsună,
Și schitul în bucăți se risipește
Ș'o lume 'ntreagă 'n juru-i se uimește,
Căci lângă schit, mănăst ca de-o furtună,
Sosește craiul Ulrich, și s'adună,
Să-l vadă, toți!...

Stă craiul drept și 'ntinerit el pace,
În juru-i sar bucăți de fier și stâncă,
Și urlă de vuire valea-adâncă
Și totuși neclintit și'n nemișcare
Stă el, și'n jurul lui de foc e-o mare.
De miș de coți.

Și iată, că din mijloc, țîșnind s'arată
Un om fără de cap: — „Hei craiu puternic,
M'am răsbunat! Acum ești un nemernic!“
Și omu'ntinde mâna-i descărnată
Spre craiu, ce-umil se pleacă, și deodată
L izbi, pierind.

Și cade craiul jos, plin de durere,
Și ca prin vis îi fulgeră prin minte,
Cum el odat' armat și-a-tot-putinte,
Ucise un om rănit, fără de putere:
„Iertare...“ abia șopti, dar glasul-i pierce.
Cu el murind!

(Sămănătorul.) I. M. Marinescu.

O cugetare pe zi.

Frumșetea ea e o scrisoare de recomandare
țiune al căreia credit nu e de lungă durată.

Contra mirosului pe zi. Să se facă gargară de
trei ori pe zi cu bioxid de hidrogen, 50 gr.; soluție
boricată, 150 gr. Să se spele dinții cu perișta
după fiecare mâncare.

H A Z.

Intre prietene.

— Îți place, Elizo tinărul care era aseară
la teatru?
— Da, nu e urât. Te iubește?
— Da, la nebunie!
— Apoi, atunci e un dobitoc.

vecilor, atâta bine a făcut Românilor, deși chiar pe dînsul în fruntea unei deputațiuni din Toracul-mare, nu l'a primit în locuința sa din Elemér, comună aparținătoare acestui cerc, o zi întregă, pretextând că nu e acasă, deși martorii demni de crezământ afirmă contrarul, afară de rătăciții învățători Petru Avrămuș și Iuliu Rașa și vre-o 2—3 din familia bancrotatului și jidovețul Iosif Secoșan, toți până la unul, au votat cu candidatul național.

Laudă și cinste li-se cuvine cu atât mai virtos bravilor Torăceni, pentru că în urma uneltirilor renegatului notar Kécsi, — dupăcum însuși a mărturisit în casa uneltei sale a preotului Lupșa, căruia după alegere i-au spart ferestrele, — Torăceni au votat mai în urmă, stând înfrig, sub e rul liber, nemăncați și nebeuți de dimineața până noaptea la 10—11 ore, postați 1/2 klm. depărtare de urnă. Căci toate ospătăriile le-a ocupat contra candidatului, ca pe cale artificială, prin beuturi, țigări și papricașe se infiltreze însuflețirea forțată, ce se putea ceti de pe fețele aderenților săi, așezați în sălile încălzite, ale școlii comunale, unde s'a ținut alegerea.

Din comuna Ecica-română în frunte cu vrednicul preot V. Magdu și bravul învățător Iuliu Magdu, cu excepțiunea învățătorului Valeriu Ghilazan, supranumit Maglașul Bănatului, a fraților lui, și a antistiei comunale, toți au votat pe partea noastră, onoare lor. Mai rău am stat în comuna românească Iancabid, fiind preoții de ambele confesiuni, atât Nicolae Raichici gr.-or. cât și moralistul preot inv. gr.-cath. Conda, cei mai fervenți coterși ai stăpânirii, turma fiind fără păstori s'a împărțit în 2 părți: 2/3 au votat cu votul noi, iar 1/3 cu dușmanii bisericeii, și școlii noastre. Cătră cei buni s'au alăturat și puținei bisericeii, Români din filiala Clec, votând toți pe partea noastră.

Dumnezeu să-i țină!

Intre frații alegători sârbi și slovaci din întreg cercul în majoritate preponderantă partizanii noștri, am remarcat pe un unic învățător dl Pirotanovici din Szerb-Elemér, ceialaltii, împreună cu preoțiimea au avut ținuta lui Juda.

Preoțiimea catolică cu învățătorime cu tot deși în mare parte din părinți germani e renegată în înțelesul strict al cuvântului. Toți până la unul sunt campanii respădirii limbei maghiare printre Germani, angajându-se la desnaționalizarea consăngenilor lor, și fiind cei mai aprigi sprijinitori ai guvernului respective ai candidatului guvernamental, votând cu toții cu el, persvadând, indemnând și capace tând, terorizând, în fel și chip, prin apucături, pe alegătorii nemți din 10 comune, a vota contra noastră, cea-ce durere, le-a și succes, în mare parte. Alegătorii maghiari din Torda și Magyar-Szent-Mihály, însă n'au ascultat sfatul conducătorilor lor, ei majoritatea a votat cu noi. Alegătorii din comuna mixtă Erzsébetlak, o colonie înființată anume, ca la alegeri se soată învingător totdeauna pe candidatul guvernului, fiind în legături contractuale cu erariul, au fost aduși de sbirii stăpânirii cu tren separat, și escortați până la urnă, ca niște delinvenți.

Pentru conducerea alegerii au fost esmiși în calitate de presidenți: Bielek Antal asesor la sedria orfanală în Becicherecul-mare și Gross György preot catolic în Béga Szent-György, purtându-se ambiții în mod revoltător de nedrept față de noi. Chiar și tragerea sorții, că a cui alegători să înceapă votarea, s'au întimplat în mod abusiv, scoțând Pielek o țidulă cu numele lui Pap Géza din buzunar, anunță, că pe protegiatul puterii se votează întâi. Bărbații noștri de încredere în frunte cu vrednicul avocat dl Dr. Chivoi din Becicherecul-mare, încă din politeță n'au obiecționat nimic. Din motive ridicule ni s'au excepționat 34 alegători, iar la denunțarea notarului spion Kécsi, Bielek a îndrumat pe candidatul nostru a părăsi coridorul localului de alegere, pe unde treceau alegătorii, prin spalirul compus de traita, de notari, vice-notari, scrietori, jidani, dascăli și popi din 21 comune, toți arangeri cu pene în pălării, provăzuți cu bilete de liber parcurs prin cordonul de geandarmi și miliție, în frunte cu îngâmfatul profesor Daniel Ferencz, cu toată haita de scrietori și practicanți ai săi.

Pe seama partidului nostru s'au extradat 6, zi șese bilete de legitimare, dintre care două bilete s'au revocat în decursul alegerii, fiind 2 dintre cei mai buni arangeri ai noștri deținători sub

pretext, că au coteșit în tabera contrară, iar celor 4 arangieri rămași, scribierii fibirăului ca Grubacski, le erau tot în călcăe, nu cumva să prindă vorbă cu vre-un alegător din tabera lor. Ba impertinența sumetului fibirău a mers până acolo, încât a interzis candidatul nostru a discuta cu prietenii săi Dr. Petru Hubian medic cercual și Teodor Cioban vice-notar în Toracul-mare, fără ca numiții domni să fi avut vre-un cuvânt de zis, la purtarea brutală și sălbatică a fibirăului încrezut, făcându-se și ei coadă de topor în mâna dușmanilor de moate ai poporului nostru, din care fac și dinșii parte și care popor i-a preferat când i-a ales, fiind sânge din sângele lui, și os din oasele lui.

Pe lângă toată purtarea scandaloasă în locul prim a popilor și dascălilor români, sârbi, slovaci și catolici, onoare excepțiilor, și pe lângă toată presiunea, amenințarea, terorizarea, coruperea alegătorilor cu beuturi și mâncări delicioase, dându-se un banchet splendid mascat cu 14 zile înainte de alegere, în Béga Szent-György și plătind participantele proforma și pentru ochii lumii, 1 (una) cor. de persoană; totuși poporul, talpa țării s'a pronunțat în mod impunător contra politiceii oprămoare reprezentată prin candidatul oficios, adictul tuturor guvernelor liberale, începând dela Coloman Tisza tatăl până la Stefan Tisza fiul fără să-și deschidă gura vre-odată în parlament, afară de neazurile când a pronunțat pe „igen” adevărată primese.

Din 1971 alegători, câți au votat de tot, candidatul național a întrunit 867 și cu cele 34 respinse 901 voturi. Prin urmare dacă era alegerea liberă, după-cum prescrie legea, primindu-se toți votanții părintelui V. Petrovici, și dacă preoții și învățătorii noștri, cari cu toți știau încă de pe timpul alegerilor la comitat, că vom avea candidat național, dându-se avis în „Tribuna”, nu să face-au trădători de neam, sigur mai treceau din tabăra căpătuiților 102 alegători independenți pe partea noastră, cât era de ajuns ca iubitul nostru candidat să fie ales.

Dar ce n'a succes la primul asalt, va succeda la al doilea sau la al treilea. Inceputul s'a făcut. Gheața e spartă. Succesul moral fiind pe partea noastră, nici învingerea nu poate întârzia mult!

Trăiască partidul național român din cercul electoral Béga Szent-György. Trăiască viitorul nostru deputat național Vichentie Petroviciu preot ort. rom. în Toracul-mic. Trăiască alianța naționalităților! *Mai mulți alegători.*

Dela alegerea din Vințul de jos. În 26 Ian. a. c. a fost stabilită alegerea de deputat în cercul Vințul de jos, unde și noi Români ne-am avut candidatul nostru național. Se înțelege că candidatura dlui avocat Dr. Iuliu Maniu a produs o bucurie mare pentru Români adevărați ai acestui cerc, dar totodată o îngrijire și frică pentru Ungurii înspăimântați de gândul, că candidatul lor guvernamental nu va mai putea fi ales. De aceea Ungurii mânați de frica morții politice, care-i va ajunge în cercul acesta locuit în majoritate absolută de Români, n'au cruțat nici un mijloc și nici o armă, prin care să asigure reușita candidaturii guvernamentale. Dela cel mai înalt oficiant al comitatului până la cel mai mic reprezentant al comunei, cu toții unul ca unul, umăr la umăr s'au silit să delature acest pericol. Ba chiar și secta aceea urgisită de toată lumea a finanților umbla din sat în sat pe la licențieri și traficanți amenințându-i cu pierderea drepturilor lor, dacă nu vor vota cu candidatul guvernului.

Pretorii asemenea din sat în sat băteau la ușa românului și pe lângă mituire, intimidări și amenințări mârșave se nisuiu a seduce pe popor, ca să meargă cu ei, căci la caz contrar va fi vai și amar de viața lui. Notarii în timp de noapte băteau la ușile traficanților și licențierilor și îi amenințau, că dacă nu vor merge la votizare cu ei, le închid crășmele și traficele.

Pe economi, pe cari nu-i puteau înfrica cu lucruri de natura aceasta îi amenințau cu dare, cu arunc și cu diferite competențe erariale.

Terorizarea aceasta a mers și mai departe, căci ei nu s'au îndestulit numai cu amenințările acestea, ci în ziua plecării nu s'au rușinat a se prezenta încă des de dimineață pe la casele alegătorilor și a-i lua din așternut cu forța, ca să nu-i peardă. Dar nu s'au sfiit a sili să se prezinte la votizare încă chiar și pe cei greu bolnavi. Astfel din comuna Drașov pe un crășmar român greu bolnav cu puterea l'au pus în căruța și l'au transportat până la Cunța, de unde apoi cu trenul l'a trimis la Vințul-de-jos, ca acolo să-și deie sufletul în mâna Creatorului înainte de a comite, la insistența pretorelui din Cunța crimă în contra neamului său.

În comuna Dostead, unde poate pretorele și notarul nu s'a putut prezenta în ziua plecării, acolo a fost trimisă gendarmeria, ca aceia să pună cu forța lucrurile la cale. Tot gendarmeria era mijlocul brachial, prin care în Vințul de jos ducea pe alegătorii în sala de votizare.

Și — durere — mârșeveniile acestea ale oficianților și-au avut rezultatul dorit. Căci mulți dintre români, și cu deosebire cei cu licenții și trafici n'au întârziat a face pe plac pretorilor și notarilor. Cu deosebire e de condamnat purtarea cea rușinoasă a mărginenilor resfirați pe la sate, cari toți oamenii cu carte și umblați în lume, nu și-au știut chiemarea lor față de neam. Pe când mărginenii de acasă, toți unul ca unul s'au grupat în jurul candidatului lor național, — pe atunci cei dela sate nu s'au sfiit a trece în tabăra contrară, unde împreună cu asupritorii noștri și ai lor au luptat fără de nici o remușcare în contra candidatului nostru național, care e sânge din sângele nostru și al lor. Laudă acelora, rușine acestora!

Cu atât mai rușinos lucru au comis însă unii dintre conducătorii poporului, adică preoții. Astfel părintele George Cutean din Oarda și Ioan Pataky din Berghin, cari deși oameni inteligenți puși în fruntea unui popor spre a-l lumina și conduce la tot ce e bun și frumos, totuși nu s'au sfiit ai trage în prăpastie și pe credincioșii lor. Ei nu s'au rușinat a purta peană roșie în pălărie, steag național unguresc în fruntea credincioșilor lor, ba a ținea ambii chiar și toaste, în cari se declare, că isbânda candidatului guvernamental, care singur e chemat să ne reprezinte pe noi în dietă, să ne vindece ranele, e identică cu voința poporului român din acest cerc.

Domni preoți respectivi și-au uitat poate, că ei nu reprezintă pe poporul român, că ei au părăsit, ba chiar tradat acel popor, din sudoarea căruia trăiesc.

Demn de compătimit e și micimea de suflet a părintelui Ștefan Medeșan din Gusu și Ioan Dăian din Sângătin, cari ambii sub pretext, că sunt bolnavi, au rămas acasă. Cu deosebire părintele Medeșan din Gusu nu s'a rușinat a minți, ceea-ce de altcum atât de tare îl caracterizează, zicând cătră credincioșii săi, că e bolnav suferind de picior, ear când l'a cercetat înainte de plecare un coleg vecin, dânsul nu mai era bolnav, ci dus în pădure după lemne.

Totodată întreb și pe părintele Ștefan Morariu din Cunța și Zaharie Mihălțan din Limba, că ce i-a împeditat de n'au venit la alegere? Nu cum-va au fost și dânsii morboși?

De altcum le zic tuturor acelora, cari parte nu s'au prezentat la alegere, parte s'au prezentat, însă nu și-au împlinit datorința, așa precum se cuvenea — ca să-și ajungă lacrimile și blăstămurile acelea ale românilor, cari au isbucnit din piepturile lor adevărat românești la auzul căderii candidatului nostru român național.

„Dixi et salvavi animam meam!”

Secășanul.

Din străinătate.

Belgrad, 10 Feb. n. Regele a permis lui Pasic să procure tunurile cu tir repede, unde voiește. De aceea Pasic a rămas și mai departe în oficiu.

Francezii în Marocco.

Tanger, 10 Feb. Sultanul a primit pe conzul francez în audiență, cu care ocaziune a predat sultanului cadourile guvernului francez.

Moartea mitropolitului din Üsküb.

Belgrad, 10 Feb. Mitropolitul Sebastian va fi înmormântat în Üsküb.

Separatiunea Bisericii de stat. Reforma cea mai mare ce a plănuit-o vre-odată un stat european, opera cea mai gigantică ce s'a conceput de guvernul unei mari națiuni, e desigur proiectul separării bisericii de stat, a Vaticanului și Republicii franceze. De trei miniștri, Waldeck-Rousseau, Combes și acum, Rouvier, ața întregii politici de stat a Franței e iminent separatiunea Bisericii de stat.

Acum un veac, pe timpul consulatului Napoleon Bonaparte s'a stabilit un concordat între statul francez și Papa Piu VII în interes reciproc. Puternicul consul n'avea o idee prea de vată de biserica Romei, dar o înțelegea că poate fi de folos; nici Papa Piu VII n'avea idee pra măgulitoare de condolierul politic tragediantele Napoleon cum îi zicea Piu VII, și aprecia și el avantajile materiale ce le-ar putea dobândi din combinațiunea unui concordat. Astfel s'a stabilit tovărășia între doi factori, care azi au dispărut cu secolul trecut de atunci abia mai stau în ființă, un alt Piu al X-lea la număr, tot în fața unei republici franceze conduse încă azi d'un consul septenor nici că se poate puțin belicoasă.

Aceasta era și firese, și era și inevitabil. Într'un secol o Republică, și încă o Republică mobilă nervoasă, cum e cea Franceză, putea rămânea tot aceeași.

Și în adevăr ea s'a transformat, cum altmintrelea și concordatul însuși s'a transformat. Când se încheiasse, se stabilise numărul episcopilor nevarietur, al episcopatelor în Franța. Ce s'întimplat d'atunci însă? Sub diferitele regimuri și domni ale lui Ludovic XVIII, Carol X și Louis Philippe, sub imperiul Napoleon III episcopatele au sporit cu opt.

Dar nu e numai atât călcarea de Concordat. În cursul timpurilor, teo-autocrația papală, ce o sabia al cărei mâner e la Roma, și al cărei vîrf e în toată lumea scilpitor și înțepăcios zicea ca în cursul deceniilor veacului trecut de cărori circumstanțele i-au permis, totdeauna s'a servit perpus părții concordate, pe baza că puterea papală fiind de esență divină și, trebuie să se pună puterea lumescă, și nu ea puterea lumescă.

Uită însă că ea a fost instituită putere lumescă, din nebulositatea ei divină. de o putere lumescă, aceea a lui Carol cel mare.

Digresiuni de aceste, sau ca să ne servim d'o expresiune mai energică, de și puțin cam figurată: excapade de acestea a făcut Vaticanul anul trecut cordinile ce le-a dat la episcopii francezi din Dijon și Laval ca să nu supună Republicii franceze, și acum, anul acesta luna aceasta din nou. Vaticanul s'a făcut culpabil dând înalta sa aprobare unui episcop condamnat de tribunalele franceze.

Astfel la 25 Ianuarie, câte-va zile după constituirea ministerului Rouvier, secretarul de papal, mult necumpătatul cardinal, servitor al Christos, Reverendissimul Pater Merry de V. oficial, feliicită pe ilustrissimul și reverendissimul episcop dela Angoulême într'o scrisoare adresată Monseniorului Ricard, pentru nesupunerea Republicii franceze!

Cum nu se poate susține că Papa, deși al X-lea, și secretarul său deși e tânăr, dar e jesuit, că nu știu ce fac, e evident că sfântul Scaun s'a făcut culpabil din nou de călcarea concordatului. Căci a feliicitat p'un condamnat eclesiastic recalcitrant, e o injurie consilierilor Curtea din Bordeaux și întregii magistraturi franceze în exercițiul funcțiunii lor.

Deci separatiunea bisericii de stat e absolut trebuincioasă.

Dr. VICTOR D. GRAUR

medic universal, profesor calificat de școale medii p. studiul igienei.

Institut de dantură medicală și pentru tehnica de dinți.

ARAD, Piața Andrassy Nr. 22, etagiul I., vis-à-vis de casa comitatului.

Tractament special al durerilor de dinți și a boalelor de falci. Dantură totală și particulară conform diferitelor proceduri. Plombări cu ciment, cu sticlă, email, porcelan, amalgam de aur, și aur chimice cur. Operațiuni diferite la așezarea coroanei de dinți. Coroane de porcelan și aur conform indicațiunilor specialiștilor savanți. Dantură fixată și mobilă, după sistem american. Tot felul de execuții de cauciuc. Dinți dantură întregă fără cerul gurii. Scoateri de dinți fără nici o durere.

Revoluția din Rusia.

Greva în Petersburg continuă, în Moscva certată nobilimea, Polonia arde dela un păț la altul de spiritul revoluționar. Spietele se fac tot mai pretentive, afirmă sus tare, că cu ucideri, întemnițări, cnută etc. nu se mai poate face ordine. Să se dea conștiințe poporului. Revoluționarii de-abia așteaptă ziua de 5 Martie, aniversarea răscoalii muncitorilor, când — se crede — va fi posibil, ca și țărănimea să-și ridice masul și mâna contra stăpânirii.

De altă parte ceva senzațional. S'ar dat adevărat de urma unei revoluții, în Rusia careia ar sta Witte. Alții zic asta numai persecuție.

Lupte pentru constituție.

Petersburg, 11 Febr.

Societatea metalurgică rusă a adresat ministrului președinte un memoriu, în care cer guvern constituțional.

Moscva 11 Febr.

În adunarea de ieri s'ar a nobilimii prințul Trubeckoj a zis, că nu-și mai dă candidatura la președenție, fiindcă scopul nu a fost, ca să uniască totdeauna nobilimea, dar la discuția din urmă în chestia adresei s'a făcut scisiune. După el apoi nici mareșal n'a mai vrut să fie președinte. Trubeckoj rămâne în oficiu însă până la noua alegere.

Revolta din Polonia.

Sosnowice, 11 Febr.

Greva ține mai departe. La încăerarea de ieri au omorât 27 muncitori și un student, care din întâmplare trecea pe acolo. Cinci muncitori au murit, 36 s'au rănit. Răni mai ușoare au fost mai multe.

Varșovia, 11 Febr.

Muncitorii dela mina din Milovick au început iar să lucre. O parte din culegătorii de litere iarăși e în grevă. Eventual vor face grevă și măcelarii (casapii). Din cauza plăților de mâne din fabrici se tem de revolte etc.

Revoltă generală.

Berlin, 11 Febr.

Lui Berliner Tageblatt i se telegrafează din Petersburg, că muncitorii sunt foarte nemulțumiți, deoarece-ce nici-una din promisiunile țarului nu s'au împlinit. În capitala rusească e mare frica, că în 5 Martie, în ziua aniversării revoltei țaranilor, va izbucni o răscoală generală.

Noul ministru al internelor.

Petersburg, 11 Febr.

Ministrul internelor Bulugiu a sosit și a luat în primire conducerea ministeriului internelor.

Greva.

Petersburg, 11 Febr.

În atelierile Putilov se răspândește greva. 55 ateliere, cam 17000 muncitori au început lucrul. Se lucrează numai în două ateliere. În oraș una după alta așteaptă știri alarmante. De altcum peste tot e în ordine.

Statarii e în gubernatele Calis, Radon și Cutais, în orașul Cutais și districtul, apoi în districtele Ucurgeti, Navo și Sonaki.

Petersburg, 11 Febr.

Încă nu s'a ajuns la o înțelegere între muncitori și stăpâni. Greva se răspândește. Studentimea zi de zi ține adunări; militanța e gata.

Studentii ruși.

Imperiul rus e fundat pe absolutism și civilizația modernă are drept principiu liberal examen. Va să zică între acești doi termeni: resoane de stat și cultură liberală cu greu se poate face o oare-care conciliațiune și că deci nesuccesă e tendința tuturor acelor, cari însărcinați cu conducerea școlilor de tot felul, au ca misiune să realizeze acest acord.

Viața studenților nu e veselă. Legea din 1884 ridicând prețul înscrierilor a avut de scop micșorarea numărului studenților. Nu s'a dovedit, că într'adevăr s'ar fi și micșorat. Însă e sigur, că populațiunea școlară n'a devenit mai bogată. Și când și-a plătit honorarele profesorilor și docenților, când a achitat drepturile examenelor, nu-i rămâne mare treabă în buzunar. Printre acești oameni tineri, bogăția, bunăstarea e excepțiune. Cea mai mare parte aparține claselor celor mai modeste. Fiți de neguțatori, de muncitori ori de popi, familia lor nu-i poate ajuta și trebuie să-și câștige cu propriu-le lucru prețurile camerelor unde locuiesc, pâneli ce o mănâncă, lecțiunilor ce le capătă și titlurilor, ce le câștigă.

Fără îndoială să află pentru ei dotațiuni și ajutoare și ar fi nedrept să nu recunoaștem spiritul de echitate și generositate, ce presidă la distribuțiunea lor. Să asigură, că aproape două treimi din studenți participă, ceea-ce e o proporțiune mare. Ba ce e mai mult, asta nici nu ajunge; sumele considerabile, ce li-se acorda sunt prea puțin de natură să-i scoată din încurcături.

Ei caută alte mijloace, căci trebuie să trăiască: și mai trebuie sub uniforma universitară să-și ție rangul cel puțin la aparență. Ei trimit deci anunțuri ziarelor și să oferă ca corepetitori. Lucru rău plătit și care face câteva ruble, cu cari își plătesc slaba locuință, camera inconfortabilă și prețul modest al unei mâncări foarte frugale. Aceasta, dacă v'ar convine, e o existență precară, neliniștită și penibilă, față de care energia junelui nu e destul de puternică, care trebuie să-și aștie la mâinile secrete a spiritelor, cari încă nu cunosc toată realitatea și cari cugetă, că cu știința ei are și cheia succesului, fericirii și norocului.

Îi apasă pe ei situația asta rău, fiindcă lipsa de avere nu e compensată pentru ei prin un lucru, cari la o așa vîrstă de multe ori îi ține loc de avere: orgoliul libertății, fiindcă obligațiunile, la cari sunt ei supuși sunt extrem de riguroase.

Nu înțeleg eu obligațiunile școlare: ele nu-s în Rusia nici mai bune, nici mai rele ca prin alte părți. Studentii trebuie să asiste la cursuri ca în Franța. Însă nu mai mult ca'n Franța: prezența reală nu le e impusă. Și presupunând că caletul unui camarad complexant le permite a sta în curent, nu se cere dela ei, să meargă sîrguincios la prelegeri.

Le lipsește o atmosferă generală de independență, sentimentul drepturilor lor și conștiința exercițiului lor. Ei n'au nici libertatea de asociațiune, nici libertatea de reuniune. Când vreau ei să vorbească de afacerile lor, le trebuie autorizațiunea rectorului. Când cer, ca ei să fie juzii delictelor și greșelilor comise de camarazii lor, află ei în fața lor pretensiunile opuse ale profesorilor și inspectorilor.

Asta le e lor mai odios. Eșii din gimnasiu, liberați de un regim, care în Rusia e foarte sever, dotați, cu o diplomă, al cărui nume, certificat de maturitate esaltă orgoliul lor ei au sete numai de inițiativă și autonomie; aceasta o și discută mai mult. Asta e originea tuturor conflictelor și pentru a-și câștiga autonomie și independență fac ei disordine, cari sunt sancționate prin întreruperi de studiu și înrolare în regimente. (Independance Roumaine). Alexandre Hepp.

Războiul ruso-japonez.

Până acum lupta s'a dat numai pe teritoriul nerusesc. Acum Japonezii fac preparații să atace pe Ruși la Vladivostok, deci cu asta intră pe teritoriul rus. Faptul ăsta — se crede — va înstreina multe popoarele dela Japonezi și nu e eschis, ca eventual să iasă și din neutralitate.

Atacul dela Vladivostok.

London, 11 Febr. Lui «Daily Telegraph» i-se scrie din Sanghai: Japonia a comandat patru corăbii de război după modelul celor mai nouă corăbii de război engleze. Dacă se va mai încălzi vremea, amiralul Kamimura va începe asediul.

Flota baltică.

Corăbiile, cari în 2 ale lunii au părăsit Mosi-Bet, sosind aici ne spun, că flota baltică și acum e acolo. Nu au căpătat vești din Petersburg.

London, 11 Februarie. Franța se zice, că ar voi să facă presiune asupra Japoniei, ca să recomande condiții de pace, cari pot fi primite. Până acuma încă nu s'a făcut nimic.

Pacea.

Paris, 10 Feb. New-York Herald de ieri aduce știrea din Petersburg, că partidul marilor duci s'a declarat pe lângă pace cu Japonezii. Dacă condițiunile pot fi primite.

London, 10 Feb. Veștile despre pace sunt desmișcate. Mai multe foii engleze însă scriu, că Rusia trebuie să încheie pace, de oare-ce nu mai e în stare să continue războiul. Wite s'ar fi și exprimat, în ce condiții ar fi dispusă Rusia. Rusia adevărat ar evacua întreagă Mandciuria dimpreună cu peninsula Liabing și ar recunoaște suveranitatea Chinei asupra teritoriilor acestora, mai departe s'a învoi, ca Japonia să le ia în arîndă, Rusia să țină și mai departe Vladivostoc și Sachalin și nu plătește restituirea speselor războiului Japonia însă nu primește condițiunile acestea, fiindcă ea în primul rînd pretinde restituirea speselor de război.

Corabie maghiară confiscată.

London, 10 Feb. Din Nagasaki s'a anunțat societății Lloyd că confiscarea vaporului «Siam» e considerată de îndreptățită.

Stoessel acasă.

London, 10 Feb. Primirea lui Stoessel în Rusia va fi foarte liniștită. Nu va merge corabie de război după el în Port-Said și Odesa, ci va veni pe vapor privat în Theodosia. Programul l-au schimbat, de oare-ce oficios Stoessel nu mai e considerat de erou așa mare, ca pe timpul asediului dela Port-Artfiur. După altă vesiune s'a tem de demonstrațiile partidei, ce e contra războiului.

NOUȚĂȚI.

ARAB, 13 Februarie n. 1905.

— Congregațiunea extraordinară a comitatului nostru este convocată pe 20 Februarie n. c.

— Știri personale. Russu Șirianu, nou alesul deputat al Chișineului, a plecat azi dimineață la Băsești, să fie de față și să ajute la alegerea presidentului partidului național George Pop de Băsești, alegere (balotagiu) care se va face la 16 Februarie.

— Felicitări. Cu prilejul alegerii dela Chișineu, directorul ziarului nostru, dl I. Russu Șirianu a fost felicitat de numeroșii amici personali și ai causei, ce represintă.

Între alții, l'au felicitat confrății dela marele ziar bucureștean „Universul”, și anume d-nii Virgil Dărăscu, Ioan Popescu, Cornel Scurtu, Alexandrescu, Marian, Tamasiu Macri, Procopiu, Marion, Mestugean, Cosco, Caliga, Rusănescu, Boțan, Marion, Mintulescu.

Foarte caldă este următoarea felicitare a d-lui învățător din Șiria Alexiu Doboș, prieten din copilărie al d-lui Russu:

„... și nu ne duce pre noi în ispită, ci ne scapă de cel rău! Ajută, Doamne, lui Russu, ca să învingă la Chișineu!” ... Cu aceste cuvîntele pe buze se culcară Joi seara fetițele mele Me-

lania și Elvira și mititelul meu Octavian. Și Domnul popoarelor a ascultat nevinovatele oftări ale micuții or mei și împreună cu aceste ferbinte rugăciune a lor mi-l de suflete românești!.. A învins Russu Șirianu, apostolul românismului, ziaristică românești de aici. Modestul dascăl strălucite azi ca un luceafăr splendid, ear dascălimea românească te privește plină de speranță și admirațiune. . . Bunul Dumnezeu să-ți deie putere și viață îndelungată ca să poți purta cu demnitate și neobosit stindardul la care te-ai însoțit".

— **Călătorie de plăcere.** Cât ar costa o călătorie la . . . lună?

Un american, care trebuie să aibă multă vreme de pierdut, a socotit prețul unui bilet de drum de fier, cl. III-a, dela pământ la lună.

După tariful căilor ferate americane, acest bilet ar costa 930.000 dolari, adică 4.650.000 franci.

Luând ca bază tariful German, călătoria ar costa cinci milioane de mărci, adică 6.250.000 franci.

Socotit câte 60 klm. pe oră călătoria ar dura 2.500.000 de ore, adică 104.166 zile, sau 285 de ani.

Unde e americanul care va cerca să facă această călătorie?

— **Noul fișpan al Aradului.** Cu bucurie am luat la cunoștință, că fostul Urbán Iván să duce din fișpanie. A făcut destule; răbojul ne e plin de *mare ură* (?), ce a ținut s'o arate față de noi. Urmașul îi va fi se crede contele Iuliu Károlyi.

— **Academia Română și-a ținut erii,** după amiază, la ora 1 sub președința dtui Calinderu obicnuită-și ședință publică.

Dl Calinderu a anunțat membrilor societății moartea distinșilor academicieni, generalul Fălcoianu și Nicolae Ionescu și-n cuvinte emoționătoare le-a revocat figura și activitatea, ear dl Tocilescu a ținut un călduros elogiu al defunctului Nic. Ionescu.

Apoi dl I. Slavici, distinsul nostru amic, membru uorespondent al Academiei române și director al institutului Otetelesanu, a făcut o interesantă comunicațiune despre „locul vorbelor în limba română“.

— **Ministru revoluționar.** Lui Witte, fost ministru rus i-au făcut perchișiție în casă, fiindcă e învinuit, că e părtaș al mișcărilor revoluționare. *In fiecare moment se așteaptă deținerea lui.*

— **Rectificare.** Deoarece ce în convocarea trimisă la adresa D-Voastre deodată cu raportul direcțiunii și al comitetului de revisiune s'a străcurat o eroare de tipar și anume: ca termin al adunării generale în loc de 25 Februarie s'a tipărit 28 Februarie, pentru evitarea a ori-ce neînțelegere ne luăm voie a vă aviza, că adunarea generală ordinară a institutului nostru, după cum s'a publicat și în ziare, se va ține în 25 Febr. st. la 10 ore înainte de meazăzi în localul institutului. Cu deosebită stimă: Direcțiunea institutului de credit și economii „*Bihoreana*“.

— **Logodnă:** Dl Iosif Stoica din Toplești și d-șoara Emilia Buru, din Caransebeș fidanțați.

— **Hymen:** Dl Ilariu Cacorean din Alba-Iulia și d-șoara Amalia Crișan din Geomal s'au logodit. Fecitările noastre!

— D-șoara Elisaveta Pop și dl Dimitrie Bozdog și a serbat cununia lor, Duminecă în 19 Februarie în Ighiu cununia.

— **Producțiunea școlară.** Corpul învățătoresc dela școala gr.-or. din Tilișca are onoare a vă invita la Producțiunea școlară care va avea loc Mercuri, în 2|15 Februarie a. e. în edificiul școlar, din incidentul serbării hramului școlar. Inceputul la 7 $\frac{1}{2}$ ore seara. Venitul curat se va destina fondului școlar și bibliotecii școlare în părți egale. *Tilișca*, în Ianuarie 1905. NB. Contribuirile benevole se primesc cu mulțămită și se vor cuita pe cale ziaristică.

— **Marele furt de giuvaericele din Arad.** Vara trecută făptuitori necunoscuți între 14 și 29 Iulie au furat mulțime de giuvaericele dela Bernhard Deutsch. Abia acum se zice, că poliția ar fi dat de urma hoților.

— **Ludovic XVI către țarul Nicolae II.** „*Volksstimme*“ din Magdeburg publică următoarele:

Dragă frate!

Starea în care te aflii și în care ți-a ajuns țara e ca situația mea cu 112 ani înainte de asta în Franția.

M'am hotărât să-ți dau unele sfaturi și îndrumări:

Nu încerca a te refugia în Peterhof, ori Gacina, fiindcă de acolo te poate scoate poporul, ca pe mine din palatul din Versaille. Petropavlovsk mie mi-aduce aminte de Bastille. Nicăiri n'ai fi mai sigur ca în Tokio.

Pe mine nu m'ar surprinde, de-ți perzi și tu capul, ca eu pe piața Concordiei lângă obeliscul de azi.

Ăsta e statul meu, ce ți-l dau din experiență.

La revedere!

Cu dragoste:

Ludovic XVI

— **Cănele barbier.** Alegerile dietale din ăst an au fost curate, foarte constituționale, mai ales acolo, unde au căzut Români! Documente, cari să ne îndreptățescă a recunoaște aceasta, sunt nenumărate. Nime n-a beut, nime n'a lucră cu bani, toți au mers la urnă cu sufletul liniștit și nepătat. Să vă spun un exemplu. Birturile n'au fost deschise, numai pentru cei ce voiau să se însuflețescă de ideea națiunii maghiare. Un „domn“ din neamul lui Israil intr'atâta s'a însuflețit de ideea . . . crâșmelor, pardon națională, încât a căzut la pământ în roadele „însuflețirii“. Cănele său fidel stăpânului a venit să-l mângăie, dar lingându-l pe față neplăcut, stăpânul îi zice:

„Mai încet jupâne barbier, nu cum-va să mă tai, căci am să merg la votare.“

— **Un trusou cosmopolit.** Tinăra ducesă de Mecklemburg Schwerin pare că deja se ocupă de trusou pentru călătoria ei cu prințul imperial al Germaniei, hotărâtă a se face la sfârșitul lui Maiu. După sfaturile mamei sale, după sfaturile mamei sale, ducesa Anastasir de Mecklemburg, care are foarte mult gust bun pentru toalete, tinăra logodnică și-a comandat câte-o rochie de seară în fiecare capitală a Europei, bluse, rochii de ceremonie și rochii de apartament la Berlin și la Paris, rochii de stradă la Londra. Silită de mătășile ei engleze, ea a comandat dantele în Irlanda. În sfârșit, ghetetele și pantolii vor fi comandate la New-York.

— **Teritoarele de altoi și seceta din anul acesta.** În urma secetei abnormale din vara trecută aproape toate teritoarele de altoi au suferit în mare grad, din care motiv apoi cea mai mare parte a altoilor de vie din anul acesta sunt rău dezvoltate și așa nu sunt acomodate pentru plentarea viilor. Cu atât mai important este pentru proprietarii de vîr să cuastfel de teritor de altoi care a făcut patru mari aparate de apă cari aparate pe vremea secetei în decurs de 24 ore (ziua și noaptea) au transportat tre, milioane litre apă, prin ce apoi altoile s'au dezvoltat în mod ideal. *Acesta e primul teritor de altoi din jurul Târnavelor în Medappes (proprietarul Caspari Ferencz).* Ziarul „*Borászati Lapok*“ acest Jurnal de specialitate cunoscut al Ungariei în numărul 47 sub titlul. Un teritor de altoi 1904 publică un articol în care în mod foarte măgulitor să ocupă cu teritorul numit și arată mai multe fotografii de pe acest teritor, cari fotografii documentă dezvoltarea minunată a altoilor de pe acest. Teritorul a cărui catalog ilustrat este înaintea noastră și care trimite acest catalog la dorință și cu grațiați îl putem recomanda cu cea mai bună convingere.

— **Important.** Damele știu mai bine, ce important e a avea o față drăguță, ten sănătos, ce putere, ce comoară înseamnă aceasta, ce preferită e o damă frumoasă. A fi frumoasă e totuși o problemă, mare nu ajunge, de e cineva drăguță, de posede un esterior plăcut, feș și simpatie la temperament, lucrul cel mai important e curățenia tenului. care nu e pătat de pistru, e neted și rumen, Damale cunosc a astă regulă de frumsețe, pentru ceea-ce se îngrijesc foarte de ten se jertesc bucurosi ori-ce pentru arungerea și menținerea frumseții. Astăzi nu e taină, că singur numai laptele de castraveți, lapte curat englezesc al lui Balassa e cel mai eficace, deja după o folosire de 2—3 ori depărtează spuze, pistru pete, dă lustru pielii, prefare tenul în o combinare de albeață, rumeneală, fineță. O sticlă 2 coroane. Să poate căpăta în spităria. Să trimite pe poșta de spităria. C. Balassa, Budapest Erzsébetfalva. în Arad: Ca spităria lui Földes Kelemen și droghistii Vojtek și Weiss.

CRONICA EXTERNA

SUEDIA ȘI NORVEGIA.

Lucru știut este cum că uniunea între Suedia și Norvegia constă din faptul, că ambele Statele au un singur rege și că în actul de uniune se stipulează o situație comună cu privire la războiu.

Statele își au fiecare Constituțiunea, armata, marina, sistemele lor vamale, getul și datorii lor naționale, tratatele comerciale etc. Numai dinastia este comună amândouă Statele și uniunea se caracterizează prin aceea că este o alianță în contra oricărui atac ce ar veni de afară.

Uniunea Suediei și a Norvegiei datează mult, încă dela 1814, după cum se știe. În tunci încoace s'au ivit multe neînțelegeri între cele două țări unite. Cauza este, că Suedia are unele avantajii. În primul loc minimele afacerilor străine și consulatelor de Suedia.

De și acest minister funcționează pentru amândouă Statele, totuși, el nu este responsabil de cât numai față de parlamentul Suediei. Reședința diplomatică aparțin amânduror Statelor, cum ei depind de ministerul afacerilor străine care este al Suediei nici nu are influență în Norvegia.

Cât despre consuli, depinzând și ei de ministerul afacerilor străine sunt dirigați în Suedia. Prin urmare, în ce privește afaceri interne, Norvegia nu are nici un rol și această naștere la neînțelegeri între cele două State acum în urmă au ajuns așa de departe, în nu e curios să se complie serios raport între Suedia și Norvegia.

Afară de aceasta, demnitățile cele mai înalte au fost date tot-deauna aristocrației de deze și numai de cât-va timp regimul democratic norvegian a reușit să se impună întru Suediei, Stat care ține la tradițiile aristocrației și la principiile autoritare, i-a convenit situația și privilegiață față de Norvegia, pe când în Norvegia, stat, democratic, nici odată, și din cauza acestei inegalități au rezultat conflicte, cari a fi aplanate a trebuit să se recurgă la conflicte cari aveau în sarcina de a aduce o soluție satisfăcătoare.

Dar nu s'a ajuns nici odată la un rezultat.

Între Norvegieni încă n'a fost un rezultat cu privire la ministerul afacerilor străine când unii cereau în ministerul afacerilor să fie un minister comun cu Suedia și responsabil față de cele două parlamente, alții cereau pentru Norvegia un minister separat de acela al Suediei. Din cauza neînțelegerilor deci între cele două State a fost un rezultat când relațiunile au ajuns așa de încordate în cât s'a crezut un moment, că va fi un conflict serios. Cei mai intransigenți suedezi erau chiar sași impue voință, drepturile le cădea armelor, și poate s'ar fi ajuns la un conflict serios, dacă teama de a se slăbi întreținerii și de a fi periclitat siguranța Statului lor i-ar fi oprit. Veninătatea cu Rusia mai ales, a stăpânit Finlande, era un pericot permanent între Statele unite și bunul simț a trebuit să evite această încercare mai pornită de a se ajunge la un conflict.

Atunci s'a ales iarăși o comisiune comună de un număr egal de suedezi și de norvegezi comisiune care să se ocupe în special cu uniunea consulatelor, care comisiune a stabilită în 1903 să se instituiește consulat speciale întru fiecare stat. În 1903 s'a parvenit la înființarea de consulat separate. Dar în curând s'a venit asupra acestei hotărâri și nu s'a ajuns nici un rezultat. După cât se știe Suedia ca consuli, cari vor fi norvegieni, să fie în Norvegia și să depindă oare cum de ministerul afacerilor străine al Suediei. Dar acest rezultat nici nu poate fi primit de Norvegia și uniunea nu se schimbă întru nimic, de ce a fost până acuma. În consecință, raporturile între cele două State pare, că vor lua altă cale.

Biserica și statul în Franția.

Paris, 11 Febr. n. Paragraful referitor despărțirea bisericii de stat camera franceză a votat cu 338 voturi, față de 187.

Crisa patriarhatului.

Constantinopol, 11 Febr. n. Ședința deosebită a patriarhatului protestează contra ministrului cultelor, care ține cu opoziția celor șapte episcopi, cari vreau abdicarea patriarhatului. Dar patriarhul nu vrea să abdică.

Nouă ferărie în Arad.

Am onoare a aduce la cunoștința On. Public, că am deschis în

Arad, piața Boros Béni Nr. 6 o nouă ferărie

cu articoli fabricație proprie, și parte comandați din locuri de primul rang.

Primesc comande de turnătorie și obiecte de arangia mente pentru mori, anume ventiluri de moară și petri de moară.

Fer bătrân și metale se cumpără în ori-ce cantitate. Cărbuni de fag se pot căpăta pentru prețuri eftine.

Rugând prețiosul sprijin rămân cu stimă:

Szántó Izidor

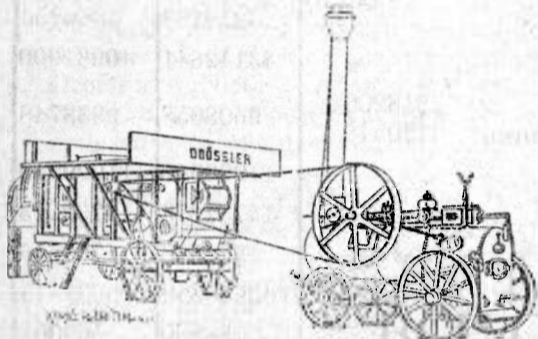
fabricant de fer și oțel în Ujdézna.

Carol Drössler

fabrică cea. reg. de mașini agricole.

Budapesta, VI. Váci körút 59

transportă automobile, locomotive cu vapor, grapa de vapor, imblăcee cu vapor, imblăcee de mână și (járgányos) motoare de ulei crud, montează mori și tot felul de mașini agricole.

Marfă solidă, pe lângă condițiunilor favorabile de plată. —

Se trimit cataloage de preț și cheltueli gratuit.

Se caută agenți.

490

PUMPE DE VIN

reg. ung. priv. și țevi de gumi calitatea cea mai bună

Din cilindrul pompei se scurge vinul până la cel din un strop, ear sâmburii de struguri, coaja și alte părți necurate îndepărtează numai de cât, prin asta pompa nu se strică și vinul nu se poate strica. Pentru funcționarea pompei se dă garanță pe 3 ani (reparație gratuită)

PUMPE DE FOC

cu ventiluri rotunde. Pentru comune foarte potrivite, de oare a întrebuintarea de apă nesipoasă ori murdara nu abzie servit. Pentru funcționarea regulată a mașinei se primește garanție 3 ani (reparare gratuită). Șurube potrivite unitare și țevi cânepa din launtru căptușite cu gumi cu prețurile cele mai ieftine

Fântâni cu țevile trebuincioase în preț de fabrica.

HÖNIG OTTO

fabricator de pompe reg. ung. priv.

Arad, Rákóczy-utca 27.

Stropitori de vie se primesc spre reparare

cravate pentru mânuși și suspensorii a lui

HUBATSCEK T.

ARAD, Szabadság-tér 20 sz.

(In casa Bancii populare și de industrie Aradane.)

Recomandă on. public mânușile pentru femei și bărbați fabricate în atelierul propriu, în toată culoarea și în tot fazonul, pe lângă prețurile cele mai culante; mai departe se capătă tot felul de mijloace de pansare din materia cea mai bună, fabricate conform indicațiunilor medicale. Mai departe recomand asortimentul de cravate, pe cari le vënd pentru prețuri extraordinar de echitabile. Rugând spriginul binevoitor al public rămân cu respect: **Hubatschek T.**

303

CREMĂ MARGARETA

a lui

FÖLDES

este un mijloc lipsit de grăsime, inofensivă cu efect grabnic și sigur, care face să dispară alunițele, petele de ficat, roșata de pe nas și de pe mână. Mijloc mai bun pentru obraji și mână aspre nu există.

☉ ☉ Efect instantaneu. ☉ ☉

Pretul 1 cor.

442

Preparată de

FÖLDES KELEMEN

Farmacist în Arad.

Nr. Telefonului 111.

Nou magazin de mobile în Arad.

Szabadság-tér 17. szám.

Am onoare a aduce la cunoștința p. o. public, că azi am deschis în Arad un magazin de mobile sub firma Improtocolată a lui

FISCHER J.

care magazin este filiala magazinului de mobile din Timișoara, existent deja de 28 ani.

În urma principiului meu, a experiențelor mele multiple câștigate și a capitalului de circulațiune suficient mă aflu în poziția plăcută să satisfac tuturor cerințelor on. public pe deplin.

Când îmi iau voia a recomanda noua mea între prindere prețiosului sprigin al on. public, promit că voi nisui să binemerit de încrederea binevoitoare a on. public prin serviciu prompt, prețuri culante și marfă indigenă de calitate inexceptionabile.

312

Cu deosebită stimă:

FISCHER J.
măestru tapesier.